

Stockmann-konsernin
VASTUULLISUUSRAPORTTI 2009

STOCKMANN

VASTUULLISUUSRAPORTTI

Arvot ja toimintatavat luovat perustan vastuulliselle toiminnalle

Stockmannin perusarvot sekä johtamis- ja toimintatavat luovat perustan vastuulliselle toiminnalle. Vastuullisuus on yksi Stockmann-konsernin kuudesta perusarvosta, ja yhteiskuntavastuu on osa Stockmannin pitkäjänteistä toimintaa. Stockmannin yhteiskuntavastuu painottuu erityisesti omaan henkilöstöön ja ympäristöön, tuoteturvallisuuteen sekä vastuullisen tuontikaupan edistämiseen.

Yhteiskuntavastuun toteuttamista ja siihen liittyvää kehitystyötä konsernissa ohjaa yhteiskuntavastuun ohjausryhmä, jota johtaa toinen konsernin varatoimitusjohtajista. Ohjausryhmässä on edustajat kaikista liiketoimintayksiköistä. Ryhmän tehtävänä on edistää Stockmannin johtoryhmän vahvistaman yhteiskuntavastuun tavoitteen ja vahvistettujen politiikkojen toteutumista liiketoimintayksiköissä. Ohjausryhmä valmistelee ja päivittää yhteiskuntavastuun periaatteita ja politiikkoja. Samalla ryhmä ylläpitää keskustelua vastuullisesta toiminnasta ja sen painopisteistä, vastaa raportointiaineiston hankinnasta sekä arvioi vastuullisen toiminnan toteutumista konsernissa.

Käytännössä vastuullisuutta seurataan mm. erilaisilla taloudellisilla sekä ympäristö- ja sosiaalisen vastuun mittaristoilla, ISO 14001 -ympäristöjärjestelmien auditoinneilla ja ympäristölainsäädäntökatsauksilla, tuotteiden ja palvelun laaturseurannalla sekä tavarantoimittajaketjun auditoinneilla. Seurantaa ja kehittämistä harjoitetaan myös kansallisissa ja kansainvälisissä alan yhteisöissä ja järjestöissä, joiden toimintaan Stockmann aktiivisesti osallistuu.

RAPORTIN RAJAUKSET

Stockmann haluaa viestiä avoimesti yhteiskuntavastuustaan sidosryhmilleen. Raportointi kattaa koko konsernin toiminnan. Taloudelliset tunnusluvut ovat lakisääteisestä kirjanpidosta, ja monet ympäristövastuun tunnusluvut varmennetaan ISO 14001 -sertifioitujen yhteydessä. Tunnuslukujen laskennassa on käytetty samoja periaatteita kuin edellisinä raportointivuosina.

Stockmann noudattaa kirjanpitolautakunnan (KILA) yleisohjetta ympäristöasioiden kirjaamisesta, laskemisesta ja esittämisestä osana tilinpäätöstä. Kansainvälistä Global Reporting Initiative (GRI) -mittaristoa on käytetty soveltuvin osin valitsemalla Stockmannin toiminnan kannalta olennaimmat mittarit. Jäsentyminen noudattaa GRI:n käyttämää kolmipilarimallia, jossa vastuullisuutta tarkastellaan taloudellisen

vastuun, sosiaalisen vastuun ja ympäristövastuun näkökulmasta. Raporttia ei ole tarkastettu kolmannen osapuolen toimesta.

Lindex on tehnyt vuoden 2009 toiminnastaan erillisen yhteiskuntavastuuraportin, joka on luettavissa sekä Lindexin internet-sivuilla www.lindex.com että Stockmannin internet-sivuilla www.stockmann.com.

Taloudellinen vastuu

Taloudellisella vastuulla tarkoitetaan vastaamista omistajien tuotto-odotuksiin, pysyvien työpaikkojen tarjoamista henkilökunnalle, uusien työpaikkojen luomista, verojen maksua sekä ylipäänsä taloudellisen hyvinvoinnin tuottamista yhteiskuntaan. Tätä hyvinvointia vähittäiskauppa on osaltaan luomassa. Stockmann on merkittävä työnantaja ja veronmaksaja, huomattava tuotteiden ja palveluiden ostaja, rakennuttaja, investoija sekä yhteistyökumppani. Kilpailukyky ja hyvä taloudellinen tulos luovat mahdollisuuden panostaa henkilöstön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kehittämiseen. Yhteiskunnallisesti vastuullinen toiminta puolestaan luo vahvan perustan yrityksen taloudelliselle kasvuille.

Stockmann on pörssiyhtiö, jolla on noin 44 000 osakkeenomistajaa. Yhtiön tiedonantopolitiikan tarkoituksena on turvata, että kaikilla markkinoilla toimivilla on Stockmannin osakkeen hinnanmuodostuksen perustaksi saatavilla samanaikaisesti riittävä ja oikea tieto Stockmann Oyj Abp:stä ja Stockmann-konsernista, sekä varmistaa, että julkistettava tieto annetaan viipymättä ja tasapuolisesti. Taloudellisia tietoja julkaistaan emoyhtiöstä, konsernista kokonaisuutena sekä sen liiketoimintayksiköistä, jotka ovat tavarataloryhmä, Lindex ja Seppälä. Vuonna 2009 Stockmann sai jälleen tunnustusta sijoittajaviestinnästään, kun sen toimitusjohtaja Hannu Penttilä valittiin parhaaksi sijoittajaviestijäksi Suomen suurten yhtiöiden toimitusjohtajista ruotsalaisen analyysiyhtiön Regin tekemässä IR Nordic Markets -vertailussa.

Stockmannin hallitus on määritellyt osingonjakotavoitteeksi yli puolet varsinaisen liiketoiminnan tuottamasta voitosta. Toiminnan kasvun vaatima rahoitus otetaan kuitenkin huomioon osingon tasossa.

Stockmann on mukana hollantilaisten sijoitusyhtiöiden Kempen Capital Managementin ja SNS Asset Managementin kestäväen kehityksen Kempen SNS Smaller Europe SRI -indeksissä. Indeksiin kuuluvien yritysten katsotaan liiketoiminnassaan täyttävän korkeat eettiset, sosiaaliset ja

ympäristönsuojelulliset kriteerit.

Stockmann lahjoittaa vuosittain rahaa hyväntekeväisyyteen, lääketieteellisen tutkimuksen tukemiseen ja muihin yleishyödyllisiin hankkeisiin. Seppälä toteutti verkkosivullaan nuorille suunnatun T-paidin suunnittelukilpailun, jossa voittajapaidan myyntituotto lahjoitettiin Aseman lapset ry:n kehittämän Walkers-nuorisotyön tukemiseen. Lindex kerää aktiivisesti varoja eri hyväntekeväisyysjärjestöille. Esimerkiksi vuonna 2009 Lindex ja sen asiakkaat yli 400 myymälässä keräsivät ennätykselliset 6,3 miljoonaa Ruotsin kruunua Syöpäsäätiön Roosa nauha -kampanjalle. Yhtiö on myös usean vuoden ajan osallistunut lasten koulunkäyntiä tukeviin projekteihin Kiinassa ja Bangladeshissa.

TALOUDELLISIA TUNNUSLUKUJA

		2009	2008	2007
Liikevaihto	milj. euroa	1 698,5	1 878,7	1 398,2
Liikevoitto	milj. euroa	85,3	121,9	125,2
Voitto ennen veroja	milj. euroa	61,3	71,7	119,4
Osingot	milj. euroa	51,2	38,0	75,2
Välittömät verot	milj. euroa	7,3	31,9	31,1
Materiaali- ja palveluhankinnat	milj. euroa	880,8	971,7	791,2
Palkat ja palkkiot	milj. euroa	261,2	279,8	181,9
Eläkekulut	milj. euroa	33,4	32,0	26,3
Henkilöstökulut	milj. euroa	32,8	38,7	15,8
Henkilöstön koulutusmenot (ilman välittömiä palkkakustannuksia)	milj. euroa	0,6	1,0	1,2
Henkilöstö keskimäärin		14 656	15 669	11 161
Osa-aikaisen henkilökunnan määrä, keskimäärin		8 207	8 386	5 182
Osakkeenomistajien määrä		43 929	42 888	39 137
Myönnetty lahjoitukset *	milj. euroa	0,04	0,04	0,1
Saadut työllistämistuet	milj. euroa	0,2	0,2	0,3

* Emoyhtiö

Ympäristövastuu

Liiketoimintayksiköiden ympäristötyö pohjautuu Stockmannin hallituksen hyväksymään konsernin ympäristöpolitiikkaan. Ympäristöpolitiikkansa mukaisesti Stockmann on sitoutunut edistämään ja tukemaan kestävän kehityksen periaatteiden toteutumista liiketoiminnassaan.

Tuotteiden maahantuojan roolissa Stockmann on tuottajavastuussa eli velvollinen järjestämään tuotteidensa jätehuollon ja kierrätyksen kustannuksellaan. Tuottajavastuunsa konserni on hoitanut liittymällä tuottajayhteisöihin, jotka puolestaan käytännön tasolla vastaavat maanlaajuisesti käytöstä poistuneiden tuotteiden keräyksestä, kierrätyksestä ja muusta jätehuollosta. Pakkausalan ympäristöreisteri PYR Oy vastaa pakkausten ja pakkausjätteen keräyksestä ja kierrätyksestä ja SER-Tuottajayhteisö ry (SERTY) puolestaan sähkö- ja elektroniikkatuotteiden sekä kannettavien akkujen ja paristojen kierrätyksestä. Kuluttajat voivat palauttaa käytöstä poistetut tuotteet näiden tuottajayhteisöiden ylläpitämiin keräyspisteisiin veloitusetta.

Konsernissa on panostettu puhelin- ja videoneuvottelujärjestelmien käyttöön ja käyttäjien koulutukseen, jotta matkustamista voidaan vähentää ja kokouksista saada siten tehokkaita ja ympäristöystävällisiä. Tietotekniikkaa hankittaessa ja laitteita uusittaessa ympäristönäkökulma otetaan huomioon arvioimalla muun muassa laitteiden virrankulutusta tai esimerkiksi sitä, pystytäänkö uudella laitteella suorittamaan entistä useampia toimintoja, jolloin laitteiden määrä ja samalla sähkönkulutus vähenee. Hankinnoissa pyritään arvioimaan laitteiden ympäristövaikutukset koko niiden elinkaaren ajalta. Sähköisten raportointi-, laskunkäsittely- ja arkistointijärjestelmien käyttö vähentää merkittävästi paperitilusteiden tarvetta. Lisäksi työntekijöitä on ohjeistettu sammuttamaan valot ja katkaisemaan virta työasemista työpaikalta poistuttaessa sekä lajittelemaan ja kierrättämään paperit ja jätteet.

TAVARATALORYHMÄ

Stockmannin Suomen tavarataloketjulla on sertifioitu ISO 14001 -standardin mukainen ympäristöjärjestelmä. Sertifioitu ympäristöjärjestelmä takaa, että ympäristöasiat otetaan kokonaisvaltaisesti huomioon. Päämääränä on pienentää ympäristökuormituksia mm. ennaltaehkäisemällä jätteiden syntyä ja kierrättämällä jätteet, tehostamalla energiankäyttöä sekä ottamalla ympäristötekijät huomioon hankinta- ja valikoimapäätöksissä. Tavaratalojen ympäristöjärjestelmät rakennettiin ja sertifioitiin vuosina 2002–2003. ISO 14001 -sertifikaatti on vapaaehtoinen ja osoittaa, että Stockmann-tavaratalot kehittävät toimintaansa ympäristön hyväksi yli laissa vaaditun vähimmäistason.

ISO 14001 -sertifiointi kattaa Stockmannin kotimaan tavaratalojen ja Akateemisen Kirjakaupan myymälöiden toiminnot sekä tavarataloryhmän yhteiset toimisto- ja varastotoiminnot Helsingin Pitäjänmäellä. Sertifioitujen toimintojen piirissä työskentelee lähes 5 000 henkilöä. Sertifikaattiin liittyviä sisäisiä ja ulkoisia määräaikaissarjoja tehdään säännöllisesti. Niissä todennetaan, että toiminta täyttää standardin vaatimukset. Ulkoinen auditointi suoritetaan Helsingin tavaratalossa vuosittain ja muissa Suomen tavarataloissa joka toinen vuosi. Vuoden 2009 aikana suoritettiin sisäiset auditoinnit kaikissa tavarataloissa ja Pitäjänmäen toimisto- ja varastotiloissa sekä ulkoiset auditoinnit Helsingin, Tapiolan ja Itäkeskuksen tavarataloissa sekä Pitäjänmäen toimisto- ja varastotiloissa.

Tavaratalojen ympäristöjärjestelmiä luotaessa on tunnistettu ja luokiteltu keskeiset ympäristönäkökohdat, laadittu ohjeet menettelystä ympäristöasioissa ja asetettu päämäärät. Vastuu ohjeiden mukaisesta toiminnasta on kaikilla organisaatiotasolla. Ympäristöjärjestelmien myötä on kehitetty myös ympäristövaikutusten seuraamisen mittarit. Tuloksia ja tavoitteiden mukaista toimintaa arvioidaan vuosittain pidettävissä johdon katselmuksissa.

Osana tavaratalojen jätteen synnyn ehkäisemiseen tähtäävää työtä Suomen tavaratalojen Herkku-osastoilla ja muissa valmisruokia myyvissä pisteissä on jo vuodesta 2005

► *Reilun Kaupan ruusuja myynnissä Stockmannilla.*

käytetty biohajoavia BioWare-annosrasioita. Myös leivosrasiat on korvattu ympäristöystävällisellä kompostoituvalla rasialla. Stockmann Herkun laaja valikoima tarjoaa runsaasti luomu- ja Reilun Kaupan tuotteita, ja tavarataloissa on myynissä myös ympäristömerkittyjä tuotteita. Vaihtoehtona muoviselle ostokassille Stockmann tarjoaa Suomessa ja Baltiassa asiakkailleen edullista kestokassia.

Tavarataloryhmä käyttää tavarakuljetuksissaan ulkopuolisia kumppaneita, joiden kanssa kuljetuksia pyritään kehittämään ympäristöystävällisempään suuntaan muun muassa vähentämällä kuljetusten määriä ja siirtymällä vähäpäästöisten autojen käyttöön.

Hobby Hall liitettiin 1.1.2010 alkaen osaksi tavarataloryhmää, ja tavoitteena on integroida myös yhteiskuntavastuuseen liittyvät tavoitteet ja toimintamallit vuoden 2010 aikana. Hobby Hallin harjoittaman etäkaupan ympäristövastuu korostuu erityisesti pakkaus- ja luettelomateriaalivalinnoissa. Kaikki kuvastot ja pakkaukset on valmistettu ympäristöystävällisistä materiaaleista, ja ne ovat kierrätyskelpoisia. Materiaalintoimittajille asetetaan vaatimuksia, ja erilaisia pakkausmateriaalivaihtoehtoja selvitetään aktiivisesti. Kaikilta materiaalintoimittajilta on saatu ympäristöselvitykset, ja valmistajan vaihtuessa selvitykset uusitaan. Pakkauksissa käytetään myös uusiomateriaaleja. Kanta-asiakaskuvastojen postituksissa on luovuttu kuorista ja saatekirjeistä. Osa kuvastoista painetaan kevyemmälle paperille.

Valtakunnallinen sähkö- ja elektroniikkaromun kierrätys etämyynnin yhteydessä toimii hyvin: uuden laitteen oston yhteydessä vastaanotetaan asiakkaiden vanhat sähkö- ja elektroniikkaromut.

LINDEX

Lindexin ympäristötyö perustuu ISO 14001 –standardin periaatteisiin. Lindex ponnistelee vähentääkseen pakkausten käyttöä ja lisätäkseen mm. vaateripustimien, pakkausten ja somistusmateriaalien kierrätystä. Pakkauksiin valitaan mahdollisimman vähän ympäristöä kuormittavia materiaaleja, ja myös tavarantoimittajille asetetaan materiaalivalintoja koskevia vaatimuksia. Kun sekoitemateriaalien käyttöä vähennetään niin paljon kuin mahdollista, asiakkaiden on helpompaa

lajitella pakkausjätteet. Tavarat kuljetetaan jakelukeskuksesta Lindexin liikkeisiin muovilaatikoissa, jotka ovat kokoonaitettavia ja kestävätkä vähintään 55 käyttökertaa. Laatikoiden muovi on kierrätyskelpoista. Näiden palautuslaatikoiden ansiosta aaltopahvin käyttö on vähentynyt merkittävästi. Menettelyohjeessaan Lindex määrittelee mm. jätteiden käsittelyä ja vedenpuhdistusta koskevat vaatimukset ja edellyttää tavarantoimittajien noudattavan vaatteiden valmistusmaiden ympäristölakeja. Lindex vaatii myös, että kaikkia kemikaaleja käsitellään turvallisesti vaarantamatta tehdastyöläisten terveyttä ja ympäristöä.

Lindex on jäsenenä BCI:ssä (the Better Cotton Initiative), jonka tavoitteena on muuttaa perinteistä puuvillan viljelyä ympäristöystävällisempään suuntaan, sekä Organic Exchange –järjestössä, jonka tehtävänä on edistää luomupuuvillan viljelyä. Lindex on lisännyt ekologisten tuotteiden määrää valikoimissaan viime vuosina. Kaikilla Lindexin osastoilla on yhä enemmän tarjolla luomupuuvillasta valmistettuja tuotteita, jotka on merkitty Organic Cotton by Lindex -etiketillä. Käytetty luomupuuvilla on kansainvälisen sertifiointielimen Control Unionin sertifioimaa.

Suunnittelu- ja osto-osasto pyrkii ostamaan tuotteita, joiden ympäristövaikutus jää mahdollisimman pieneksi. Uusien työtapojen löytäminen, kestävien materiaalien kokeilu ja arviointi sekä parempien kuljetusreittien etsiminen ovat osa Lindexin työtä kestävässä muodin hyväksi. Luomupuuvillan lisäksi kokeillaan muun muassa kierrätetyn polyamidin ja polyesterin käyttöä, eikä valikoimissa ole kemiallista pesu-vaativia vaatteita.

SEPPÄLÄ

Seppälässä ympäristövastuu huomioidaan jokapäiväisessä työssä. Yhtiö seuraa säännöllisesti kaikkien Suomen myymälöidensä lajittelu- ja kierrätysmahdollisuuksia. Valtaosa myymälöistä sijaitsee kauppakeskuksissa, joissa ympäristö- ja jätehuoltoasiat on otettu hyvin huomioon. Ulkomaisten myymälöiden osalta lähtökohtana on paikallisen lainsäädännön ja jätehuoltokäytäntöjen noudattaminen. Myymälöille on laadittu lajittelu- ja kierrätysohjeet. Sekä pääkonttorissa että logistiikkakeskuksessa järjestetään säännöllisesti lajittelu- ja

kierrätyskoulutusta. Pääkonttorissa ja logistiikkakeskuksessa lajitteluaste on erinomainen, kun taas myymälöissä se vaihtelee riippuen kiinteistön antamista mahdollisuuksista.

Ympäristövastuu korostuu myös Seppälän suhteessa tavarantoimittajiin. Seppälä on laatinut tavarantoimittajilleen yksityiskohtaiset yhteistyöohjeet, joissa käsitellään mm. tuotteiden pakkaamista ja kemikaalien käyttöä. Ohjeilla pyritään ehkäisemään tuotteiden ylipakkaamista, vaikuttamaan toimittajien pakkausmateriaalivalintoihin ja -tapoihin pyytämällä muun muassa käyttämään kierrätyskelpoisia pakkausmuoveja sekä torjumaan tiettyjen kemikaalien käyttöä. Yhteistyöohjeissa käsitellään lisäksi vastuullista tuontikauppaa ja Seppälän työskentelyä sen edistämiseksi.

JÄTEHUOLTO JA ENERGIA

Stockmann-konsernin toiminnan merkittävimmät ympäristönäkökohdat liittyvät jätteisiin ja energiankulutukseen. Yhtiön ympäristösuorituskyky¹ parannetaan jatkuvalla kehitystyöllä, jätteiden lajittelulla ja energiatehokkuuden parantamisella.

Yksi keskeisimpiä asioita Stockmannin liiketoimintayksiköiden ympäristönkuormituksen pienentämisessä on jätteiden lajittelu ja sen tehostaminen. Jätteet lajitellaan niiden syntysijoilla eli varastoissa, tavarataloissa ja myymälöissä. Lajiteltavia jätteitä Suomessa ovat energia-, bio-, seka- ja ongelmajäte, pahvi, paperi, pienmetalli sekä sähkö- ja elektroniikkaromu. Energia- ja biojätteet sekä paperit, pahvit ja metalli toimitetaan jätteenkäsittelylaitoksiin, ongelmajätteet ongelmajätelaitoksiin ja sekajätteet kaatopaikoille.

Kalvo- ja kutistemuovien erilliskeräyksen pilotoinnin perusteella todettiin, että tavarataloryhmässä kalvo- ja kutistemuovi puretaan suurelta osin pois tuotteista varastoilta, ja siksi tavarataloissa syntyy erittäin vähän muovijätettä. Kokemusten perusteella päätettiin jatkaa keräilyä Pitäjänmäen varastossa ja kauppakeskus Jumbon tavaratalossa, ja sitä kokeillaan myös Tampereen tavaratalossa.

Seppälässä aloitettiin vuonna 2008 kirkkaan kierrätettä-

¹ Ympäristösuorituskyky (engl. environmental performance) = yrityksen kyky hallita kokonaisvaltaisesti toimintaansa liittyviä ympäristöasioita

vän muovin talteenotto, jonka avulla vähennetään energiajakeen määrää. Vuonna 2009 kierrätysmuovia saatiin talteen 6 tonnia, ja vastaavasti energiajakeen määrä saatiin lähes puolitettua edellisvuoteen verrattuna.

Jätteiden hyötykäyttöaste konsernin Suomen toiminoissa on 92 prosenttia. Vuonna 2009 sekajätteen määrää kasvatti osaltaan Hobby Hallin ja tavarataloryhmän yhdistyessä toteutettu toimihenkilöiden mittava muutto, jonka yhteydessä noin 500 henkilöä siivosi tilansa ja arkistonsa. Ulkomaisissa yksiköissä jätteiden arvioitu hyötykäyttöaste on 34 prosenttia. Kierrätystä toteutetaan paikallisten säädösten ja kierrätysmahdollisuuksien mukaan, joten jätehuollosta ei ole saatavissa kattavia tietoja. Jätehuollon toiminnalle on asetettu vuotuiset tavoitteet, ja tuloksia seurataan säännöllisesti.

Liikepaikkojen erilaiset jätehuoltokäytännöt rajoittavat osittain mahdollisuuksia täysin yhtenäiseen jätehuoltoraportointiin. Kauppakeskuksissa toimivien myymälöiden ratkaisut ovat usein riippuvaisia keskusten jätehuoltojärjestelyistä, ja lisäksi kuntien jätehuoltomääräykset poikkeavat toisistaan.

Konsernin energiankulutus koostuu sähköstä, kaukolämmöstä ja vedestä, Helsingin tavaratalossa myös kaukokylmästä. Raportoitu energiankulutus aiheutuu pääosin myymälä-, varasto- ja toimistotilojen valaistuksesta, jäädyttämisestä sekä tiloissa käytettävistä sähkölaitteista. Kiinteistötoimen tavoitteena on luoda energia- ja kustannustehokkaat, liiketoimintaa tukevat lämpötila-, ilmanvaihto- ja valaistusolosuhteet. Toimintaolosuhteiden kehittämisessä otetaan huomioon myös henkilökunnan terveyteen ja asiakkaiden viihtyvyyteen liittyvät tekijät, kuten esimerkiksi sisäilman laatu.

Sähkönkulutus konsernissa vuonna 2009 oli 101 943 MWh eli 5 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Nousu johtuu lähinnä myymäläpinta-alan kasvusta. Vuonna 2007 käynnistetyn konserninlaajuinen sähkönsäästökampanjan tavoitteena on viestiä sähkön säästämisen keinoista henkilöstölle sekä saada työntekijät kiinnittämään huomiota sähkölaitteiden energiatehokkaaseen käyttöön ja muuttamaan toimintatapojaan. Kiinteistöjen sähkönkulutuksen seurannassa on kiinnitetty erityistä huomiota aukioloaikojen

ulkopuoliseen kulutukseen. Hälytystoiminnon avulla voidaan reagoida sähkönkulutuksen muutoksiin ja ehkäistä sähkön turhaa tai virheellistä käyttöä.

Helsingin tavaratalon laajennusprojektin yhteydessä käyttöön otettu uudistunut talotekniikka parantaa suhteellista energiatehokkuutta. Esimerkiksi toukokuussa 2008 käyttöön otettu kaukokylmäjärjestelmä on pienentänyt Helsingin tavaratalon pinta-alakohtaista sähkönkulutusta.

Vuonna 2006 solmittiin tavarataloryhmän Suomen toimintojen laajuinen lampujen hankintasopimus. Useat lamppumallit voidaan korvata energiatehokkaammalla mallilla. Energiatehokkaampia lampuja käytettäessä päästään laskennallisesti vuositasolla Helsingin tavaratalon viikon sähkönkulutusta vastaavaan säästöön.

Lindexin kaksivuotisen energiansäästökampanjan tavoitteena on vähentää sähkön pinta-alakohtaista kokonaiskulutusta myymälöissä 10 prosenttia vuoden 2010 loppuun mennessä. Vuoden 2009 aikana kaikissa Ruotsin myymälöissä sähkönkulutus pieneni 7 prosenttia. Säästökampanja etenee kolmella tasolla: paljon sähköä kuluttavissa myymälöissä kartoitetaan kulutuksen taustalla olevat syyt ja korjataan ne, uusissa myymälöissä käytetään ympäristöystävällisempää tekniikkaa ja lisäksi kaikissa myymälöissä kiinnitetään huomiota pieniin toimenpiteisiin, joilla sähkönkulutus saadaan vähenemään. Esimerkiksi liukuportaiden tarvitsee pyöriä vain silloin, kun myymälässä on asiakkaita ja myymälän valaistusta eri vuorokauden aikoina voidaan

▲ Helsingin tavaratalon valopihan katon tähtitaivas muodostuu energiaa säästävistä LED-lampuista.

säädellä ajastimilla.

Konsernin vedenkulutus vuonna 2009 oli 199 673 kuutiometriä eli 2 prosenttia enemmän kuin edellisenä vuonna. Valtaosa vedestä kulutetaan tavaratalojen ravintola-, keittiö- ja saniteettitiloissa.

Ulkomaisten yksiköiden energiankulutuksesta ei ole saatavissa kattavia tietoja.

Energiankulutuksen raportoinnissa ei ole mukana kuljetusvälineissä ja ajoneuvoissa käytettyä polttoainetta. Stockmannilla ei ole merkittävää omaa kuljetuskalustoa. Suomessa yhtiö pyrkii vähentämään autokantansa hiilidioksidipäästöjä maksamalla henkilöstönsä työsuhteautojen dieselsveron.

JÄTEHUOLTOTILASTO (tonnia)

	Tavaratalot, Suomi			Tavaratalot, ulkomaat			Lindex*			Hobby Hall*			Seppälä*			Yhteensä**		
	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007
Hyödynnettävä jäte																		
Energiajäte	993	1 185	1 233	-	-	1	27	24		22	55	59	14	23	28	1 055	1 286	1 320
Aaltopahvi	1 629	1 783	1 945	296	443	502	1 144	1 141		237	319	290	301	370	350	3 606	4 056	3 087
Paperi	193	205	183	-	-	-	15	6		9	32	29	59	56	47	275	298	259
Kalvomuovi, lasi	112	71	33	6	-	28	-	0		0	0	16	6	4	-	124	75	77
Metalli	37	37	38	0	0	0	-	1		5	6	8		-	-	42	44	46
Biojäte	2 081	1 917	1 754	194	158	95	-	-		10	9	10		15	15	2 285	2 099	1 873
Kaatopaikkajäte																		
Sekajäte	420	362	357	3 318	3 608	3 176	-	3		7	20	29	9	9	9	3 754	4 001	3 570
Ongelmajäte	10	5	9	-	-	-	2	-		1	2	1		0	0	13	6	9
Yhteensä	5 475	5 565	5 552	3 813	4 209	3 800	1 187	1 174		291	442	440	388	476	449	11 153	11 865	10 241
Hyötykäyttö, %	92	93	93	13	14	16	100	100		97	95	93	98	98	98	66	66	65

Kohdissa, joista ei ole ollut saatavilla tarkkaa tietoa, määrä on arvioitu. Hyötykäyttö, %= hyödynnettävät jätteet / jätteet yhteensä x 100. Hyötykäyttö = materiaalin kierrätys ja sen energiasällön hyödyntäminen.

* Lindexin luvut kattavat pääkonttorin ja Partillen toimiston ja jakelukeskuksen Ruotsissa. Hobby Hallin luvut kattavat Suomen toiminnot, ei kuitenkaan Duetto Business Parkin toimitiloja.

* Seppälän luvut kattavat pääkonttorin ja logistiikkakeskuksen.

** Vuosi 2007 ilman Lindexiä.

ENERGIANKULUTUS

	Sähkö (MWh)			Lämpö (MWh)			Vesi (m3)		
	2009	2008	2007	2009	2008	2007	2009	2008	2007
Tavarataloryhmä, Suomi	62 375	58 318	61 224	28 241	18 554	19 073	109 906	113 987	119 253
Tavarataloryhmä, ulkomaat	32 052	30 524	31 615	12 721	10 990	12 148	81 961	74 676	75 697
Lindex*	2 208	2 228		653	372		3 045	1 360	
Hobby Hall*	3 530	3 871	4 553	3 060	3 101	3 321	2 617	2 830	3 381
Seppälä**	977	1 054	1 153	912	1 226	753	1 424	1 927	2 191
Muut	800	806	839	580	579	328	720	729	783
Yhteensä	101 943	96 801	99 384	46 167	34 821	35 623	199 673	195 509	201 305

* Lindexin luvut kattavat pääkonttorin ja Partillen toimiston ja jakelukeskuksen Ruotsissa. Hobby Hallin luvut kattavat Suomen toiminnot, ei kuitenkaan Duetto Business Parkin toimitiloja.

** Seppälän luvut kattavat pääkonttorin ja logistiikkakeskuksen.

Vuosi 2007 ilman Lindexiä.

Sosiaalinen vastuu

HENKILÖSTÖ

Stockmann-konsernin henkilöstön kansainvälistyminen jatkui edelleen vuoden 2009 aikana, sillä Lindex avasi myymälöitä uuteen toimintamaahan Slovakiaan. Stockmannin henkilöstöstä työskentelee Suomen rajojen ulkopuolella 52 prosenttia eli 7 683 henkilöä (edellisenä vuonna 8 072). Konsernin henkilöstön määrä oli vuoden 2009 lopussa 14 836 (vuoden 2008 lopussa 15 737).

Yleinen taloudellinen taantuma heijastui voimakkaasti myös rekrytointiin, ja sen myötä työtunteja sopeutettiin kai-

kissa toimintamaissa vastaamaan kysyntää ja asiakasvirtoja. Uusia henkilöitä palkattiin vain erittäin harkitusti poislähteneiden tilalle. Henkilömäärät laskivat kaikissa maissa lukuun ottamatta Liettuaa, Tšekin tasavaltaa, Ukrainaa ja Slovakiaa. Näissä maissa Lindex ja Seppälä avasivat uusia myymälöitä.

Kysynnän pienenemisen myötä Stockmann karsi kauppallisia ja hallinnollisia toimintojaan jossakin määrin useissa maissa, ja näiden toimenpiteiden myötä jouduttiin turvautumaan myös irtisanomisiin. Kokonaisuutena Stockmann-konserni säilytti kuitenkin työllisyyden eri toiminnoissaan

hyvällä tasolla ja pyrki kaikin tavoin minimoimaan kuluja ensisijaisesti muuten kuin työpaikkoja karsimalla. Uudet toimintatavat myös mahdollistivat säästöjen syntymisen.

Henkilöstön työpaikkojen vaihto oli vuonna 2009 kaikkein pienintä Baltiassa, jossa yleinen taloudellinen tilanne ja työttömyyden merkittävä nousu heijastuivat myös henkilöstöön.

Suomessa henkilöstöhallinnon toimenpiteet keskittyivät vuoden 2009 aikana merkittävässä määrin tavarataloryhmän ja Hobby Hallin toimintojen yhdistämisen suunnitteluun, valmisteluun ja loppuvuonna myös toteutukseen. Tähän sisältyivät sekä työpaikkojen fyysinen siirtäminen että eri prosessien, toimintatapojen ja kulttuurien yhdistäminen. Oy Hobby Hall Ab:n henkilöstö siirtyi vuoden 2010 alusta lukien vanhoina työntekijöinä Stockmann Oyj Abp:n henkilöstöksi.

HENKILÖSTÖN PEREHDYTTÄMINEN JA KEHITTÄMINEN

Henkilöstön osaamisen kehittämiseen panostettiin vuoden 2009 aikana ottaen vahvasti huomioon kustannustehokkuus. Hyviksi koettujen pitkäaikaisten koulutusohjelmien rinnalla hyödynnettiin aiempaa enemmän konsernin sisäisin voimin toteutettuja ratkaisuja.

Tavarataloryhmässä Suomessa jatkettiin perehdyttämiskäytäntöjen kehittämistä suunnitelman mukaan uudistamalla uusien työntekijöiden infopäivä ja käsikirja. Myös tavaratalojen tiimiesimiesten työn tueksi laadittu käsikirja uudistettiin. Herkun alueella uudistettiin sekä perehdytysmoduulit että tärkeän liha- ja kalaosaamisen peruskoulutus. Ikärajavaltavotteita myyvien henkilöiden perehdytysohjelmaan lisättiin Ikärajapassin suorittaminen. Sirukorttimaksamiseen liittyvä opastus käynnistyi syksyllä 2009 ja etenee tavarataloissa tekniikan käyttöönoton myötä.

Asiakaspalvelun laadun ohjaamisen tueksi ja ideoiden jakamiseksi järjestettiin tavaratalojen johtoryhmille työpajoja. Helsingin tavaratalossa käynnistettiin loppuvuonna 2009 mittava asiakaspalvelun laadun kehittämiseen tähtäävä ohjelma.

Suomen tavaratalojen esimiestyön tueksi kehitettiin uusi toimintamalli ja työväline aktiivisen arkipalautteen antamisen tehostamiseksi. Lisäksi käynnistettiin "Esimiehenä Stockmannilla" -koulutukset, joiden tarkoituksena on tukea toimimista esimiehenä Stockmannin tapaan sekä vahvistaa keskeisten työsuhteasioiden osaamista. Stockmann lähti myös pilotiksi "Kaupan lähiesimieskoulutukseen", joka on osa Opetushallituksen käynnistämää työnjohtokoulutuskokeilua.

Vuoden aikana tehostettiin konsernin kokouskäytäntöjä nostamalla puhelinneuvottelut perinteisten kokousten vaihtoehdoksi. Uuden tekniikan opastus hoidettiin puhelinneuvottelutekniikkaa hyödyntäen.

Lindexin myymälöissä panostettiin yrityksen uusien arvojen ja "Maailmanluokan muotielämys" -vision tunnetuiksi tekemiseen ja niiden sisäistämiseen. Asiakkaiden kiinnostuksen herättämiseksi visuaalisen markkinoinnin keinoin järjestettiin myyntihenkilöstölle koulutusta tämän alueen

osaamisen vahvistamiseksi, ja myymälöihin lanseerattiin uusia toimintamalleja. Tätä toimintaa laajennetaan vuonna 2010 kaikille markkina-alueille. Uusi johtamismalli, Leadership the Lindex Way, luotiin ja esiteltiin kaikille esimiehille. Koko henkilöstö etsi keinoja kustannustehokkuuden parantamiseksi.

Lindexin pääkonttorissa koulutettiin kaikki esimiehet ja henkilöstö saamaan ja antamaan palautetta, tavoitteena uuden palautekulttuurin kehittäminen. Koulutus tulee jatku- maan myymälöissä. Lindex käynnisti myös mielenkiintoisen ohjelman "Mitt Liv" -hyväntekeväisyysjärjestön kanssa. Pääkonttorin henkilökunta kutsuttiin tukihenkilöiksi nuorille maahanmuuttajataustaisille tytöille. Tavoitteena on vähentää työelämän ennakkoluuloja ja antaa maahanmuuttajille pa- remmat mahdollisuudet päästä työelämään, estää syrjäy- tymistä, lisätä työpaikkojen monimuotoisuutta ja herättää nuorten naisten kiinnostusta myös yrittäjyyteen. Ohjelma jatkuu vuonna 2010.

Hobby Hallissa painopiste oli työhön perehdyttämisen lisäksi yksittäisten henkilöiden työssä tarvittavien tietojen ja taitojen ylläpitämisessä. Henkilöstön siirtymistä tavara- taloryhmään valmisteltiin laatimalla perehdyttämisohjelma, jossa kerrottiin tavarataloryhmän toiminnasta ja tehtiin uutta työympäristöä tutuksi.

Seppälän Spirit -myyjävalmennus järjestettiin kaikissa toimintamaissa samaan aikaan ja samansisältöisenä. Aikai- sempien kahden vuosittaisen valmennustapahtuman sijasta niitä järjestettiin vuonna 2009 viisi. Valmennus toteutettiin pienryhmissä, ja siinä keskityttiin erityisesti aktiivisen myynti- työn lisäämiseen ja uutuuskien myymiseen.

Syksyllä 2008 käynnistetty Seppälä Super Leader Aca- demy -esimiesvalmennusohjelma kaikkien maiden maa- ja aluepäälliköille sekä Venäjän myymäläpäälliköille jatkui. Val- mennusohjelman yhteydessä koottu Seppälä Super Leader Handbook jaettiin kaikille myymäläpäälliköille paikallisilla kielillä. Materiaaliin on koottu Seppälän johtamiskonsepti kirjalliseen muotoon. Sen tarkoitus on auttaa myymäläpäälli- köitä kaikissa toimintamaissa johtamaan myyntiä ja henkilö- kuntaa Seppälän tapaan.

Kevästä alkaen otettiin Seppälässä käyttöön myy- mäläpäälliköiden uusi systemaattinen perehdytysohjelma.

Kaikkien toimintamaiden uudet myymäläpäälliköt saavat aluepäälliköltään samansisältöisen valmennuksen esi- miestyöhön. Myymäläpäälliköiden vuosittaiset esimiesval- mennustilaisuudet järjestettiin alueellisesti pienryhmissä. Lisäksi maapäälliköt osallistuivat esiintymisvalmennukseen. Seppälän pääkonttorissa jatkettiin venäjän kielen opiskelua ja yhtenäistettiin kehityskeskustelukäytäntöjä.

YHTEISTOIMINTA JA TASA-ARVO

Stockmannin liikkeenjohdon ja henkilöstön yhteistoimin- ta Suomessa sai alkunsa jo vuonna 1924, kauan ennen yhteistoimintalainsäädännön voimaantuloa. Yhteistoiminta- elimen nimikin – henkilöstölautakunta – periytyy toiminnan alkuvuosilta.

Suomessa jokaisella liiketoimintayksiköllä ja lisäksi suuremmilla työpaikoilla on oma henkilöstölautakuntansa,

joka käsittelee oman toiminta-alueensa yhteistoimintalain mukaiset asiat. Näissä lautakunnissa hoidetaan samalla myös työsuojelutoimikuntien tehtävät.

Paikallisten lautakuntien edustajat muodostavat kon- sernin Suomen yhtymälautakunnan, joka kokoontuu kahdesti vuodessa. Yhtymälautakunta käsittelee Suomessa toimivia yksiköitä koskevat yhteiset asiat, ja Stockmannin toimitusjohtaja pitää jokaisessa kokouksessa katsauksen koko konsernin taloudellisesta tilanteesta ja tulevaisuuden suunnitelmista. Baltian maissa on saman mallin mukaiset henkilöstölautakunnat, jotka omien asioidensa käsittelyn ohella saavat vastaavanlaisen koko konsernia koskevan johdon katsauksen.

Lindexillä on oma kansainvälinen konserniyhteistyöeli- mensä, European Works Council, jonka toiminta on Suomen osalta integroitu Stockmann-konsernin yhteistoimintaan.

HENKILÖSTÖLUKUJA 2009

	2009	2008	2007
Henkilöstön määrä 31.12.	14 836	15 737	16 478
Henkilöstön määrä Suomessa 31.12.	7 153	7 665	8 184
Henkilöstön määrä ulkomailla 31.12.	7 683	8 072	8 294
Ulkomailla työskentelevien osuus koko henkilöstöstä, %	52	51	50
Henkilöstö keskimäärin	14 656	15 669	11 161
Henkilöstö kokoaikaiseksi muutettuna, keskimäärin	11 133	11 964	8 979
Henkilöstön keski-ikä	35	34	33
Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus Suomessa, keskimäärin %	15	15	14
Vakinaisen henkilöstön tulovaihtuvuus Suomessa, %	7	15	14
Vakinaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus Suomessa, %	11	16	14
Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus Venäjällä, keskimäärin %	40	65	76
Vakinaisen henkilöstön vaihtuvuus Baltiassa, keskimäärin %	19	43	56
Sairauspoissaolot, Suomessa %	4,7	5,1	4,4
Kokoaikaiset	4,5	4,9	4
Osa-aikaiset	4,9	5,2	5
Koko-/osa-aikaisten osuus henkilöstöstä, %	44/56	46/54	44/56
Suomessa	42/58	41/59	40/60
Ulkomailla	45/55	51/49	48/52
Henkilöstökulut, osuus liikevaihdosta %	19,3	18,7	16
Raportoidut työtapaturnat työpaikalla Suomessa, kpl	231	261	244

Vuonna 2009 konsernin eri yhtiöt joutuivat käymään yhteistoimintaneuvotteluja tuotannollisilla ja taloudellisilla perusteilla sekä Suomessa että muissa maissa. Irtisanomisilta ei voitu välttyä, mutta henkilöstöä pyrittiin mahdollisuuksien mukaan sijoittamaan konsernin eri osiin avoimiin paikkoihin.

Kaikki Suomen yhtiöt tekevät vuosittain tasa-arvosuunnitelmat, joiden avulla seurataan eri indeksien avulla henkilöstörakenteen muutoksia ja luodaan pelisäännöt eri tilanteissa toimimiseksi. Myös ilmapiiritutkimukset ja niiden osana tasa-arvon toteutumisen kyselyt ovat käytössä, joskaan näitä tutkimuksia ei kustannussyistä tehty vuonna 2009.

Konsernin henkilöstöstä oli vuonna 2009 naisia 86 prosenttia ja miehiä 14 prosenttia. Ylemmistä toimihenkilöistä oli naisia 74 prosenttia ja miehiä 26 prosenttia. Naisjohtajien osuus oli 67 prosenttia (65 prosenttia vuonna 2008). Suomessa työskentelevistä johtajista oli naisia 66 prosenttia (70 prosenttia) ja ulkomailla työskentelevistä 68 prosenttia (56 prosenttia).

KANNUSTEJÄRJESTELMÄT

Suurin osa konsernin henkilöstöstä kuuluu jonkin kannustejärjestelmän piiriin. Esimiesten ja asiantuntijoiden kannustejärjestelmät perustuvat taloudellisiin mittareihin ja henkilökohtaisten työsuoritusten arviointiin. Muissa tehtävissä käytetään etupäässä ryhmäkannustejärjestelmiä.

Vuonna 2009 henkilöstö ansaitsi yhteensä 4,4 miljoonaa euroa erilaisia kannusteita. Tämän lisäksi vuoden 2006 avainhenkilöoptioista kirjattiin 0,3 miljoonaa euroa IFRS 2-standardin mukaisia kuluja vuodelle 2009.

Johdon kannustejärjestelmiä sekä avainhenkilöiden optiojärjestelyjä selostetaan konsernin internetsivuilla www.stockmann.com. Yksityiskohtaista tietoa avainhenkilöiden optio-ohjelmasta on myös vuosikertomuksen osassa "Osakkeet ja osakepääoma" sivulla 41.

TYÖTERVEYSHUOLTO

Suomen tavarataloissa työterveyspalvelut on järjestetty sekä oman työterveysaseman että ostopalveluiden avulla. Helsingissä oman työterveysaseman henkilökunta palvelee pääosin koko pääkaupunkiseudun tavaratalojen työntekijöi-

tä, ja muissa kaupungeissa työterveyshuolto on järjestetty ostopalveluna.

Tavaratalojen henkilöstön terveydentilaa ja työkykyä seurattiin sekä tehtiin selvittelyjä tarpeen mukaan yksilöllisesti ja tiimeittäin. Työterveyshuolto oli tarvittaessa mukana tukemassa työntekijöiden ja tiimien työhyvinvointia ja jaksamista. Sairauspoissaolojen hallintaan liittyviä selvityksiä ja toimenpiteitä jatkettiin järjestelmällisesti. H1N1-viruksen tulon varauduttiin erityisohjeistuksella, mutta virus ei aiheuttanut merkittävästi normaalia kausi-influenssaa enempää poissaoloja.

Työhyvinvointikeskusteluilla oli tärkeä osuus esimiesten ja työterveyshuollon varhaisen tukemisen periaatteen toteuttamisessa poissaolojen ehkäisemiseksi. Työntekijöitä ohjattiin tarvittaessa erityyppisiin kuntoutuksiin (Aslak, Tyk, erilaiset diagnoosiperusteiset kuntoutukset). Kuntoutettavien esimiehet osallistuivat aktiivisesti ammatillisesti syventävien kuntoutusten yhteistyöpäiviin yhdessä työterveyshuollon kanssa.

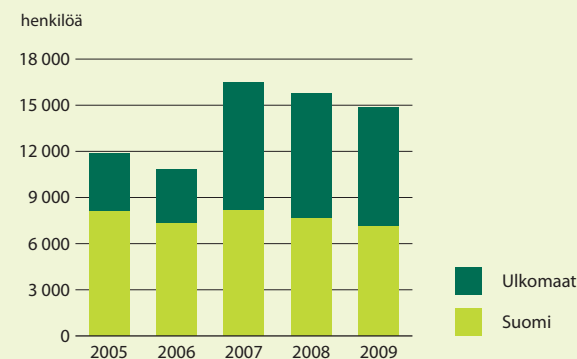
Suomen Lindexissä tehtiin päätös työterveyspalveluiden yhdenmukaistamisesta konsernin muiden Suomen yritysten työterveyshuoltopalveluiden kanssa, ja varsinainen toiminta aloitettiin ostopalveluna vuoden 2010 alussa.

Seppälässä työterveyshuolto toimii ostopalveluna, ja vastuulääkärien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä. Vuoden 2009 aikana jatkettiin yli 35-vuotiaiden terveystarkastuksia ja tehtiin työpaikkakäyntejä uusiin ja remontoituihin toimipisteisiin. Aslak-kuntoutukset jatkuivat, samoin kuin työhyvinvointikeskustelut. Pääkonttorissa ja logistiikkakeskuksessa oli yhteinen ensiaputaitojen päivitys syksyllä 2009.

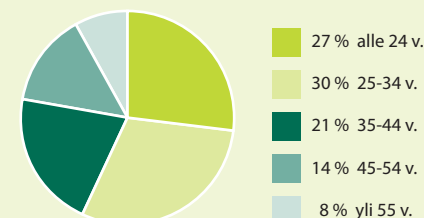
Suomalaisen henkilöstön sairauspoissaolojen suurimmat diagnoosiryhmät olivat edelleen hengitystietulehdukset sekä tuki- ja liikuntaelinsairaudet.

Ruotsin Lindexillä on henkilöstöetuna käytössä perusturvaan täydentävä terveydenhoitovakuutus. Samoin Venäjällä, Latviassa ja Ukrainassa paikallista terveydenhuoltoa täydennetään osin vapaaehtoisilla vakuutuksilla. Virossa, Liettuassa, Tšekissä ja Slovakiassa henkilöstö käyttää valtiollista terveydenhuoltoa.

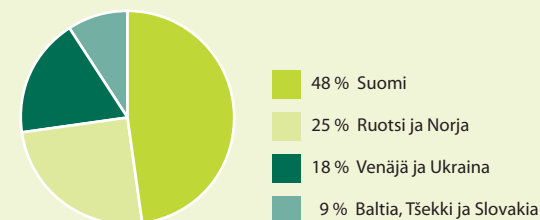
Henkilöstö vuoden lopussa 2005-2009

Henkilöstön ikärakenne 2009

Henkilöstön jakauma markkina-alueittain 2009

Vastuullinen tuontikauppa

Stockmannin sosiaalinen vastuu ulottuu yrityksen oman henkilöstön lisäksi välillisesti myös tavarantoimittajien hankintaketjun henkilöstön työolosuhteisiin. Stockmann-konsernilla ei ole omia tehtaita tai tuotantolaitoksia, vaan tuotteet ostetaan tavarantoimittajilta pääasiassa Euroopasta ja Aasiasta. Osana vastuullista toimintaansa Stockmann edellyttää tavarantoimittajiltaan sosiaalista vastuullisuutta tuotteiden tuotantoprosessissa. Stockmann tekee myös tiivistä yhteistyötä muiden kauppayritysten ja -ryhmittymien kanssa vastuullisuuden kehittämiseksi tuotteiden koko toimitusketjussa.

Lindexin siirryttyä vuonna 2007 Stockmannin omistukseen muuttuivat Kiinassa, Hongkongissa, Intiassa, Bangladeshissa, Pakistanissa ja Turkissa sijaitsevat Lindexin ostokonttorit kaikkia Stockmann-konsernin liiketoimintayksiköitä palveleviksi ostokonttoreiksi. Omien ostokonttorien avulla voidaan tehokkaasti valvoa koko toimitusketjua sekä tuotteiden laatua ja on helpompi varmistaa, että tuotanto tapahtuu hyväksyttävissä olosuhteissa. Kaikissa ostokonttoreissa on paikallisia tarkastajia, jotka valvovat vaatimusten noudattamista tekemällä tarkastuksia tehtailla. Useimmiten tarkastuskäynneistä ilmoitetaan etukäteen, mutta tarkastuksia tehdään myös ilman ennakkoilmoitusta.

Vastuullista tuontikauppaa edistäviä toimia on kehitetty määrätietoisesti jo usean vuoden ajan. Stockmann on mukana Keskuskauppakamarin koordinoimassa vastuullisen tuontikaupan verkostossa. Verkoston jäsenet ovat kauppayrityksiä, elintarvikkeiden, vaatteiden ja jalkineiden valmistajia sekä maahantuoja. Stockmann on sitoutunut verkoston määrittelemien tuontikaupan eettisten periaatteiden käytön edistämiseen. Lisäksi Stockmann on sitoutunut kansainvälisen tavaratalojärjestön IADS:n (International Association of Department Stores) vastuullisen tuontikaupan periaatteisiin. IADS:n periaatteet ovat pääosin samat kuin Keskuskauppakamarin vastuullisen tuontikaupan verkoston periaatteet.

Stockmann-konserni on vuodesta 2005 saakka ollut

jäsenenä Business Social Compliance Initiative (BSCI) -järjestelmässä, joka on eurooppalaisten yritysten ja järjestöjen kehittämä ja Brysselissä sijaitsevan Foreign Trade Associationin (FTA) hallinnoima sosiaalisen vastuullisuuden yhteistyöelin.

BSCI tähtää työolojen parantamiseen tavarantoimittajien tuotantolaitoksissa sekä selkeyttää ja yhtenäistää tavarantoimittajien valvontaa riskimaissa. Keskeisimpänä järjestelmässä on BSCI Code of Conduct -niminen sosiaalisen vastuun normisto ja tavarantoimittajien auditointi siinä esitettyjen vaatimusten perusteella. Auditoinnin eli työolosuhteiden tarkastamisen suorittavat ulkopuoliset valtuutetut auditoijat. BSCI-auditointeihin valtuutetut sertifiointilaitokset suorittavat myös SA8000-auditointeja, joten yritys voi halutessaan edetä SA8000-sertifiointiin. Ulkopuolisen riippumattoman auditoijan suorittama auditointi takaa järjestelmän läpinäkyvyyden ja luotettavuuden. BSCI:n toimintatavoista kerrotaan tarkemmin internet-sivuilla www.bsci-eu.org.

Stockmannin liiketoimintayksiköillä on käytössään myös ”Commitment to Social Responsibility in Importing” -sitoumus, joka perustuu YK:n julistuksiin ja Kansainvälisen Työjärjestön ILO:n sopimuksiin. Allekirjoittaessaan toimitajasopimuksen liiketoimintayksikön kanssa tavarantoimittaja sitoutuu mm. siihen, että se ei käytä tuotannossaan lapsi- eikä pakkotyövoimaa, ei harjoita syrjintää sekä takaa työntekijöille turvalliset työolosuhteet ja riittävän palkan.

Stockmann on perustajajäsenenä mukana kansainvälisen lahjonnan vastaista toimintaa edistävässä Transparency Suomi ry:ssä. Kattojärjestö Transparency International toimii 90 maassa. Konsernin voimakkaasti kasvava kansainvälinen toiminta asettaa haasteita myös korruption vastaiselle toiminnalle. Stockmann-konsernin toiminta on aina jokaisessa maassa konsernin perusarvojen ja ohjeiden sekä paikallisten lakien ja muiden säännösten mukaista.

Herkun valikoimassa on vain luomu- ja vapaiden kanojen munia

Stockmann on tehnyt päätöksen myydä Suomen tavaratalojensa Herkku-osastoilla vain luomu- ja vapaiden kanojen munia. Kanamunien hankinnasta vastaava Kirsi-Marja Juvonen on erityisen ylpeä siitä, että Stockmann on ensimmäinen häkkikananmu-

nien myynnistä luopuva vähittäiskauppaketju Suomessa.

"Luin pari vuotta sitten englantilaisesta kauppaketjusta, joka oli tehnyt vastaavan päätöksen ja innostuin asiasta heti. Käytännön valmistelut häkkikananmunista luopumiseen aloitettiin periaatteessa jo silloin. Teimme asiasta ketjupäätöksen

syksyllä 2009, kun olimme varmistaneet luomukanamunien riittävän saatavuuden kaikkien Suomen Herkkujen tarpeisiin", Juvonen kertoo.

"Päätös myydä ainoastaan luomu- ja vapaiden kanojen munia oli helppo tehdä, sillä Stockmann Herkun asiakkaat ovat tässä asiassa edelläkävijöitä. He arvostavat luomua ja eettisesti tuotettuja elintarvikkeita. Luomu- ja vapaan kananmunien osuus kanamunien myynnistä oli jo entuudestaan korkea", Juvonen jatkaa.

Stockmann Herkkujen asiakkaat ovat ottaneet uudistuksen hyvin vastaan. Asiakkaiden lisäksi positiivista palautetta on saatu kansalaisjärjestöiltä.

Vapaan kanan munat ovat peräisin lattiakanaloista, joissa kanoilla on mahdollisuus liikkua lattialla, levähtää orsilla, kuopia ja nokkia sekä munia pesiin. Luomukanamunat tulevat lattiakanaloista, jotka ovat sitoutuneet luonnonmukaisen kotieläintuotannon tuotantoehtoihin. Kanoja saa olla korkeintaan 5 yksilöä neliömetrillä. Luomukanaloissa kanat ruokitetaan pääosin luomurehulla ja niillä on mahdollisuus ulkoilla aina kun sää sallii.

EU vaatii, että vuoden 2012 alusta perinteisten häkkikanaloiden häkit on muutettava ns. virikehäkeiksi. Virikehäkeissä on oltava munintapesä, orsi ja mahdollisuus kylpeä hiekassa. Stockmann ei myy virikehäkkikanaloiden munia.

Seppälän muovikassit valmistetaan 100 % uusiomateriaalista

Seppälässä siirryttiin uusiomuovikassien käyttöön syksyllä 2009.

"Konserniin saapuvan asiakaspalautteen mukaan kassien ympäristöystävällisyys ja vastuulliset vaihtoehdot ovat asiakkaillemme tärkeitä. Muovikassien ulkonäköä uudistaessamme halusimme päivittää myös niiden raaka-aineen vastuullisemmaksi. Olemme todella iloisia siitä, että toimittajamme pystyi tarjoamaan meille kokonaan uusiomateriaalista valmistetun kassivaihtoehdon", kertoo Seppälän markkinointipäällikkö Annu Pätiälä.

"Uskomme, että tällä uudistuksella on todellista merkitystä. Seppälöissä palvellaan joka vuosi miljoonia ostavia asiakkaita kuudessa eri maassa. Heistä useimmille pakkaamme ostetut tuotteet Seppälän muovikassiin. Siirtymällä kokonaan kierrätetystä raaka-aineesta valmistettuihin muovikasseihin säästämme uusiutumattomia luonnonvaroja ja pienennämme toimintamme ympäristövaikutuksia", Pätiälä jatkaa. Uusiomuovikassin ympäristövaikutukset pienenevät entisestään, jos sitä käytetään useampaan kertaan sekä lopuksi vielä kotitalouden jätepussina.

► Seppälän muovikasseissa on nyt merkintä "100 % recycled material".

Lindexin uusi ympäristökoodi puhdistaa vesistöjä

Lindex tekee yhteistyötä noin 250 tavarantoimittajan kanssa yli 400 tehtaassa lähinnä Aasian maissa, mutta myös Euroopassa. Lindex valitsee tavarantoimittajansa huolella ja valvoo niiden toimintaa tekemällä säännöllisiä tarkastuksia tehtaissa ja järjestämällä koulutustilaisuuksia muun muassa työntekijöiden olojen parantamiseksi ja ympäristöasioiden huomioimiseksi.

Lindexin tavarantoimittajille tehdyn menettelyohjeen ympäristövaatimukset on laadittu lähinnä tehtaalle, joissa vaatteet ommellaan. Kuitenkin tekstiiliteollisuuden suurimmat ympäristövaikutukset aiheutuvat märkäprosesseissa, kuten värjäyksessä, painatuksessa ja pesussa. Siksi Lindex otti vuonna 2009 käyttöön uuden ympäristökoodin, joka luokittelee märkäprosesseja käyttävät tavarantoimittajat vihreiksi, keltaisiksi tai punaisiksi sen mukaan, miten hyvin ne täyttävät Lindexin ympäristövaatimukset. Toimittajien on allekirjoitettava sopimus, jossa niille asetetaan mm. vedenpuhdistukseen, vesinäytteiden analysointiin ja kemikaalien käsittelyyn liittyviä vaatimuksia sekä raja-arvot päästöille. Tarvittaessa sopimukseen sisällytetään toimenpiteet, joita edellytetään toimittajan pääsemiseksi ylöspäin Lindexin asteikolla. Jotkut suurimpien toimittajien alihankkijoista ovat halunneet ympäristötarkastuksen tehtaalleen vapaaehtoisesti.

”Tavarantoimittajat ovat olleet erittäin yhteistyöhaluisia, he ovat avoimia ja haluavat parantaa työskentelytapojaan. Olemme myös havainneet, että toimittajien ympäristötietoisuus on lisääntynyt projektin aikana”, kertoo Ingela Lind, ympäristökoodiprojektin päällikkö Lindexillä. Yleisimmät havaitut puutteet liittyvät kirjallisten ohjeiden puutteeseen ja ongelmajätteen käsittelyyn. Bangladeshissa ja Kiinassa kemikaalien varastointi ja käsittely sekä suojavarusteiden puutteellinen käyttö ovat edelleen ongelma.

Vaatimusten toteutumista valvovat Lindexin omat paikalliset tarkastajat, jotka kouluttavat tavarantoimittajia ja jakavat ympäristötietoa. Vuoden 2010 aikana aloitetaan toimittajien kanssa yhteinen koulutusprojekti, jonka tavoitteena on korjata yleisimpiä puutteita.

Esimerkiksi Bangladeshissa tekstiiliteollisuuden aiheuttama ympäristön ja vesien saastuneisuus on suuri ongelma. Puhdistamattoman veden, jätteiden ja liejun käsittelyssä on parannettavaa, ja monilla tehtailla ympäristötietoisuus ja ympäristöasioiden huomiointi on rajallista. Eräs maassa toimiva Lindexin tavarantoimittaja, joka värjää ja painaa kankaita, on päässyt punaiselta tasolta keltaiselle tasolle. Se on ollut mukana ympäristöprojektissa, jota Lindex on toteuttanut yhdessä paikallisten organisaatioiden kanssa. Toimittaja rakensi vuoden aikana uuden vedenpuhdistuslaitoksen ja samalla kasvoi kiinnostus ympäristötyötä kohtaan muillakin osa-alueilla. Tavoitteena on jatkaa työtä vihreän tason saavuttamiseksi.

Lindexin pitkäjänteinen työ Bangladeshissa palkittiin viime vuonna, kun yhtiö vastaanotti Bangladeshin vaatevalmistajien yhdistyksen BGMEA:n palkinnon työstään maan elinkeinoelämän kehityksen, ympäristön ja yhteiskuntavastuun hyväksi.

LIITE:

VOIMASSA OLEVIA SÄÄNNÖKSIÄ

Viime vuosina ympäristösäännöksissä on tapahtunut muutoksia, jotka vaativat seurantaa sekä käytännön toteuttamisen suunnittelua ja valmistautumista.

Paristoja ja akkuja koskeva tuottajavastuu tuli voimaan Suomessa syyskuussa 2008 valtioneuvoston asetuksella paristoista ja akuista 422/2008. Paristoja ja akkuja myyvät liikkeet ovat nyt velvollisia ottamaan kuluttajilta vastaan käytöstä poistettuja paristoja ja akkuja. Paristojen ja akkujen tulee myös täyttää asetuksessa määritelty vaatimukset.

Valtakunnallinen pantillisten kierrätysmuovipullojen palautusjärjestelmä käynnistyi Suomessa tammikuussa 2008. Järjestelmä perustuu lakiin eräiden juomapakkausten valmisteverosta ja valtioneuvoston asetukseen eräiden juomapakkausten palautusjärjestelmästä. Panimot ja kaupan yritykset perustivat järjestelmää toteuttamaan Suomen Palautuspakkaus Oy:n (PALPA). Kierrätysjärjestelmän perusideana on kattavuus: kaikenlaiset juomapakkaukset kierrätetään. Järjestelmän tarkoituksena on vähentää jätteen syntymistä ja joutumista kaatopaikalle tai energiakäyttöön.

Stockmann toimii EU:n sivutuoteasetuksen toimeen-

panossa kansallisten viranomaisten antamien ohjeiden mukaisesti, mikä tällä hetkellä tarkoittaa raakojen eläinperäisten ja muiden eläinperäisten jätteiden määrien tilastointia ja ilmoittamista toimivaltaiselle viranomaiselle (EVIRA). Sivutuoteasetuksen tavoitteena on suojata kansanterveyttä ja eläinten terveyttä luomalla vaatimukset eläimistä saataville sivutuotteille, jotka saattavat sisältää taudinaiheuttajia.

EU:n REACH-kemikaaliasetus (Registration, Evaluation and Authorisation of Chemicals, EY N:o 1907/2006) tuli voimaan 1.6.2007. Valmisteilla on myös asetus kemikaalien yhdenmukaistetun luokitus- ja merkintäjärjestelmän (GHS) toimeenpanosta. Stockmann-konsernin liiketoimintayksiköt vaativat tavarantoimittajiltaan, että tuotteet täyttävät kaikki REACH-asetuksen vaatimukset. Tuotteet eivät mm. saa sisältää erityistä huolta aiheuttavien aineiden listalla olevia aineita yli 0,1 prosenttia eivätkä kiellettyjä ja rajoituksen alaisia aineita yli rajoitusten. Tuotteiden käyttöturvallisuustiedotteet tallennetaan keskitetysti intranettiin myymälöiden käyttöön ja tarvittaessa kuluttajille annettaviksi. Myymälät on myös ohjeistettu vastaamaan kuluttajien mahdollisiin kysymyksiin tuotteiden sisältämistä kemiallisista aineista.

Asiakasturvallisuuden varmistamiseksi Stockmann seuraa EU:n tuotevirheilmoituksia niin elintarvikkeiden osalta (nk.

RASFF-ilmoitukset) kuin muiden kulutustavaroiden osalta (RAPEX-ilmoitukset). Edellä mainitut tuotevirheilmoitukset kattavat sekä EU:n sisäisen kaupan että EU:n ulkopuolelta tuodut tuotteet ja tarvikkeet, ja niiden tarkoituksena on tiedottaa mahdollisimman nopeasti kuluttajien terveydelle ja turvallisuudelle vaaraa aiheuttavista tuotteista. Vähittäiskaupan vastuu tuotteiden markkinoille pääsyn estämisessä on keskeinen.

Lisätietoa yhteiskuntavastuusta:

The Better Cotton Initiative (BCI): www.bettercotton.org
 The Business Social Compliance Initiative: www.bsci-eu.org
 Forest Stewardship Council (FSC): www.fsc.org
 International Association of Department Stores: www.iads.org
 Organic Exchange: www.organicexchange.org
 Pakkausalan ympäristörekisteri PYR Oy: www.pyr.fi
 SER-Tuottajayhteisö ry (SERTY): www.serty.fi
 Suomen Palautuspakkaus Oy PALPA: www.palpa.fi
 Transparency International: www.transparency.org

STOCKMANN

Aleksanterinkatu 52 B

PL 220

00101 HELSINKI

Puh. (09) 1211

www.stockmann.com